

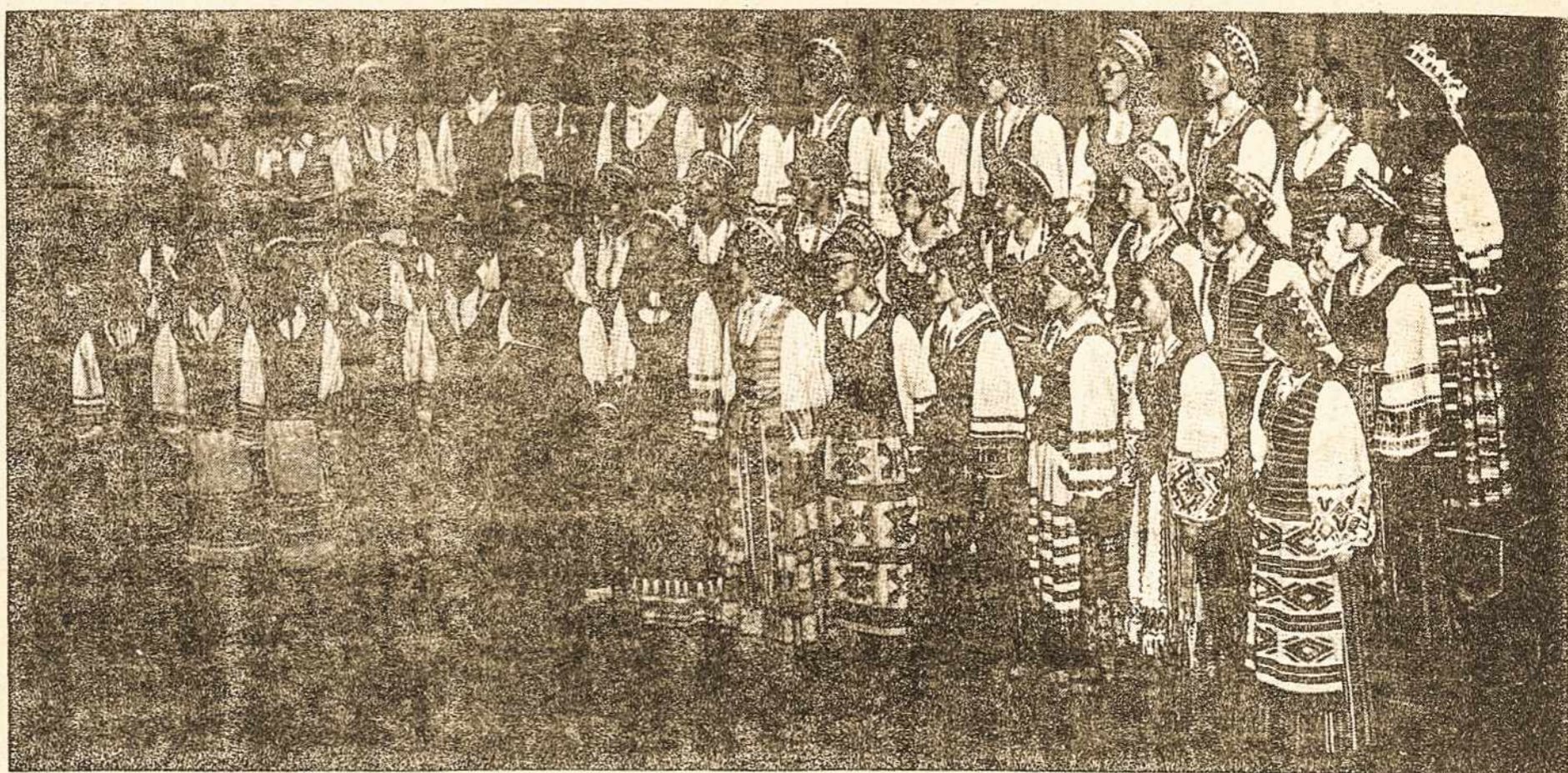
MŪSŲ LIETUVA

NR. 33 (1516) – SEMANÁRIO – 1977 M. RUGPJŪTIS – AGŪSTO 18 D. – 2,00 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Aidėk, Skambusis AIDĖ,

Lietuvių Ausyse ir Širdy Po Pietų Kryžiaus Padange!

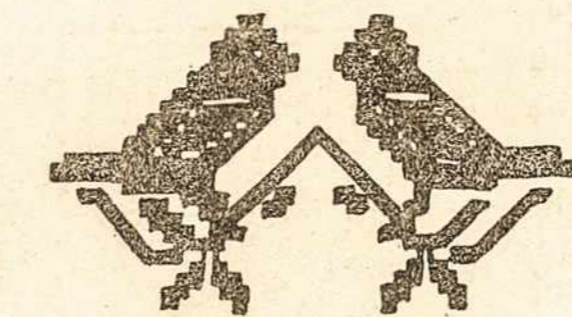
Hamiltono mergaičių choras "Aidas"

GRAŽIAI SKAMBĖJO A I D A S EUROPOJE

Sunku įsivaizduoti Hamiltono, Kanados, o gal net ir visos lietuvių išeivijos gyvenimą, be Hamiltono mergaičių choro Aidas, žygiuojančio su lietuviška daina jau septintus metus!

O, atrodo, dar taip neseniai po vieno pamokslo Hamiltono AV parapijos šventovėje teko išgirsti msgr. dr. J. Tadarausko skaitomą pranešimą, kviečiantį visas mergaites į pirmą choro repeticiją, vadovaujamą muziko Vaclovo Verikaičio. Šį skelbimą parašė Aido „spiritus movens“ Jeronimas Pleinys, taip bandydamas spręsti išeivijos jaunimo lietuviško kelio klausimą, nežadėdamas mergaitėms šio kontinento suknelių su blizgučiais, bet mamų rankomis austus tautinius rūbus, nežadėdamas puošnių salių dainai, bet savas, lietuviškas pastoges.

1970 m. sausio mėn. 11 d. įvyko pirmoji repeticija. Meilė lietuviškam žodžiui ir dainai sutraukė 39 mergaites. Augo choras skaičiumi, pamažu didėjo ir dainų repertuaras. Pirmieji, nedrąsūs, žingsniai

scenoje buvo žengti 1970 m. kovo mėn. 1 d. šv. Kazimiero akademijos metu Hamiltone, abiturientų pagerbimo baliuje. Pirmųjų metų pasirodymai užbaigti 1970 m. lapkričio mėn. 15 d., Kristaus Karaliaus šventėje, Hamiltone.

Tačiau metinės buvo atšvestos jau žymiai stipriau, nes buvo koncertuota net 13 kartų, išeinant ne tik į lietuvišką visuomenę, bet ir į tarptautinę areną bei įvairius festivalius žymesnėse Kanados vietovėse, kaip pav. Ontario Place Toronte, susilaukiant iš angliškai kalbančios visuomenės ir spaudos gražiausių atsiliepimų.

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

DIARIO DA NOITE

Sexta-feira, 12 de agosto de 1977

Coral lituano-canadense, no Anhembi

No próximo dia 17, às 20.00 horas, no Palácio das Convenções do Anhembi, em sua primeira apresentação no Brasil, o Coral «AIDAS» dará um concerto, aguardado com vico interesse pelos amantes da música na população paulistana.

Sua exibição entre nós é patrocinada pela Secretaria Municipal da Cultura e a divulgação dessa visita esta a

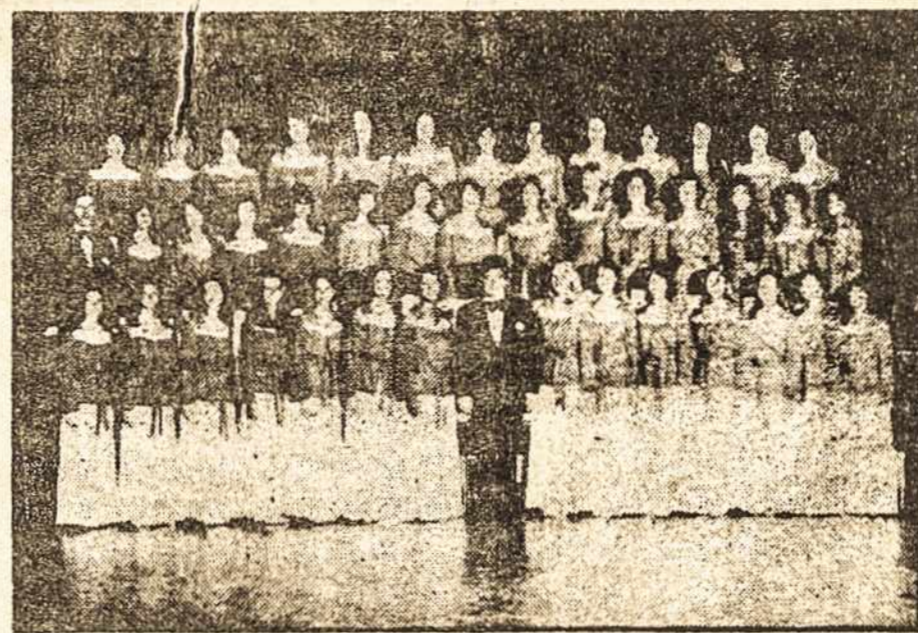
FESTIVAL DA CULTURA LITUANA

**Coral Lituano Canadense "AIDAS" e
Conjuntos de Danças Folclóricas
"NEMUNAS" e "RŪTELĖ"
de São Paulo**

**17 de agosto de 1977 — 20 horas
Palácio das Convenções do ANHEMBI**

**Patrocínio:
Departamento de Teatros
Secretaria Municipal de Cultura**

Na sua primeira apresentação no Brasil, o coral dará um concerto.

kiekvienų iš jų pasisveikino. O daugiausia laiko praleido su Aido choru, kuriam nuoširdžiai dėkojo ir džiaugėsi jaunų mūsų lietuvių gražiais talentais, kuriuos prašė naudoti religiniam kultui, primindamas, taip pat būti ištikimiems Bažnyčios idealams."

Visai teisingai Vokietijos visuomenės veikėja Alina Grinienė Toronto Tėviškės Žiburiuose 1976 m. rugsėjo 26 rašė: „Idomus reiškiny — nors visa mūsų emigracija yra susitelkusi Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanados lietuviai uoliau aplanko Europą didesnėmis grupėmis, kultūriniais ansambliais. Iš JAV Europoje lenkėsi tik Clevelando „Grandinėle“, o iš Kanados turėjome Hamiltono „Gyvatarą“, Toronto „Gintarą“ ir štai tik ką išlydėjome didžiausią jaunimo grupę — Hamiltono Aidą“.

Sunku patikėti, kad kolonijos meniniai vienetai — Aidas ir Gyvataras — jau populiarino lietuvišką meną ir dainą Europoje bei Australijoje ir tą patį ruošiasi daryti Pietų Amerikoje. Kartu su sol. V. Verikaitiu Aidas išleido dvi ilgo grojimo plokšteles: „Baltos gėlės“ 1973 m. ir „Keliaujame su daina“ 1975 m. Paskutinioji plokštelė yra skirta penkerių metų veiklos sukaktį paminėti. Tad nenuostabu, kad daugelis klausia: iš kur Hamiltono lietuvių kolonija ima tiek energijos lietuviškiems reikalams, kiekvienais metais tūkstančiais dol. remdamą laisvės kovos, šalpos ir kitus lietuviybės gynimo barus, siųsdama savo meninius vienetus į tolimus užjūrius Kanados ir Lietuvos ambasadoriais? Be to, kiekvienas hamiltoniečių apsilankymas svetimame krašte yra pastebimas aukštų klevo lapo pareigūnų — konsulų, kurie po koncerto puikiais žodžiais atsiliepia apie mūsų gražiausią žiedą ne tik kaip Kanados atstovus, bet taip pat ir lietuviškos išeivijos reprezentantus, kurie su meile ir pasididžiavimu puoselėja tėvų krašto tradicijas, kalbą ir tautinį meną.

Tad iš kur tie gražūs hamiltoniečių vaisiai? Atsakymas labai trumpas ir paprastas: jie gaunami iš gražaus sugyvenimo, vienybės ir bendro tikslo — už tėvų krašto laisvę iki galutinio laimėjimo!

Pasaulio Lietuvis

K. Baronas

SOLISTA V. VERIKAITIS

Maestro e solista, Vaclovas Verikaitis fazia parte do coral da Opera na cidade de Vilnius, Lituânia, antes da II Guerra Mundial. Devido à invasão da Lituânia pelos soviéticos, emigrou para o Canadá, onde formou o coral "AIDAS" com o objetivo de divulgar a música lituana.

Graduou-se pela Faculdade Musical de Toronto e atualmente é cantor solista da Canadian Opera Co., além de participar de vários programas da televisão canadense.

**ACOMPANHAMENTO:—
Pianista JONAS GOVEDAS**

cargo da Comunidade Lituano-Brasileira e do Comitê Pró-Liberdade das Nações Cativas (PRO LIBERTATE).

O coral «AIDAS» é composto por jovens canadenses, descendentes de lituanos. Sua sede está localizada em Hamilton, no Canadá. Organizado em 1970 pelo maestro Vaclovas Verikaitis, o referido coral já realizou 75 espetáculos em várias cidades do Canadá, Estados Unidos, América do Sul e Europa. Participa ele de programas na TV canadense e já lançou dois discos LP com extraordinário sucesso.

Verikaitis, maestro e solista, faz parte da ópera de Vilnius, na Lituânia, antes da II Guerra Mundial. Após a invasão de sua pátria pelos comunistas, refugiou-se no Canadá, onde formou o já famoso Coral «AIDAS», com o objetivo de cultivar e divulgar a bela música lituana. Graduou-se pela Faculdade Musical de Toronto e atualmente é solista da «Canadian Opera».

Na mesma ocasião, representar-se-ão números de danças folclóricas lituanas «cheias de vivacidade, mas ao mesmo tempo suaves e gentis», segundo a opinião de conceituado crítico artístico. As danças serão executadas pelos conjuntos «NEMUNAS» e «RUTELE», formados por 50 jovens, filhos de lituanos residentes na Capital paulista.

Penkioms dienoms prieš AIDO KONCERTĄ, S. Paulo laikraščiai skelbė įvykį ir talpino choro nuotraukas. Radijas dažnai (NOVO MUNDO stotis net 15 kartų į dieną) perdavė žinią ir transliavo lietuviškos muzikos. TV Kultūros kanalas šeštadienio vakarą perdavė tautinius liet. šokius ir skelbė koncertą. Žodžiu nestigo propagandos. Nei susidomėjimo.

Atrodo, kad vaisingiausi Aido metai buvo 1974-tieji (koncertuota 25 kartus), kada be pasirodymų klevo lapo ir Dėdės Samo kraštuose, aidietės pirmą kartą pamatė senosios kultūros ir meno lopšį — Europos krantus. Koncertai Vokietijoje, Anglijoje, Vatikane ir Italijoje, nežiūrint vasaros atostogų, sutraukdavo pilnas sales klausytojų, o šios visos išvykos apvainikavimas audiencijoje pas Popiežių Paulių VI paliko didelių įspūdžių jaunų mergaičių širdyse. Apie tai kun. V. Rimšelis, MIC, 1974 m. rugsėjo mėn. 10 d. „Drauge“ rašė: „Rugp. 28 dienos audiencijoje buvo dar kiti du chorai — vienas iš Prancūzijos, kitas iš Vokietijos. Bet prel. L. Tulabos ir prel. A. Jonušo rūpesčiu Aidas gavo ne tik geriausią vietą, bet, kaip rinktinis choras, popiežiui giedojo ir dainavo lietuviškai. Po Popiežiaus Pauliaus VI-tojo kalbos prasidėjo atsisveikinimo ir asmeniško susipažinimo ceremonija. Kartu su vyskupais popiežius suteikė bendrą apaštališką palaiminimą ir su

PROGRAMA

CANÇÕES FOLCLÓRICAS LITUANAS

1. LIETUVA BRANGI (Lituania Querida)
2. PUOTA GIRELÉJ ŽALIOJ (Festa na Floresta Verde)
3. NEMUNAS ATVES (O Rio Nemunas trará)
4. TYKIAI, TYKIAI NEMUNÉLIS TEKA (O Rio Nemunas corre mansamente)
5. PIRŠLELIAI (Os casamenteiros)
Coral "AIDAS" e Solista V. Verikaitis
6. KUR BAKŪŽĖ SAMANOTA (Cabana coberta de musgo)
7. TEN KUR NEMUNAS BANGUOJA (Lá onde corre o Rio Nemunas)
8. ŽALIOJOJ LANKELÉJ (Nos vales verdes)
9. TŲ MERGELIŲ DAINAVIMAS (Canções das meninas)
Solista V. Verikaitis

MELODIAS INTERNACIONAIS

1. The Early Dawn of Day (G. Rathbone)
2. You'll Never Walk Alone (R. Rodgers)
3. Im Herzen der Bauer (W. Hensel)
4. Auf, Auf zum Froeliche Jagen (W. Hensel)
5. Vive La Canadiene
6. Ay Zamba
7. Nesta Rua
Coral "AIDAS"

CANÇÕES LITUANAS MODERNAS

1. DEVYNBALSĖ (Canção dos Nove Sons)
2. PALIK TIK DAINĄ MAN (Deixe somente a canção comigo)
3. NEMUNELI, NEMUNĖLI (Rio Nemunas)
4. MĖGSTU VASAROS VAKARĄ TYLŲ (Gosto do silêncio das tardes de verão)
5. ILGESIO DAINA (Canção da Saudade)
Coral "AIDAS"

TRECHOS DE ÓPERAS DE G. VERDI

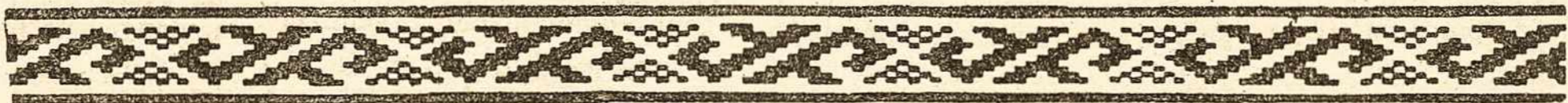
1. Ária da Ópera "Simon Boccanegra"
2. Ária da Ópera "MACBETH"
Solista V. Verikaitis

CANÇÕES ROMÂNTICAS

1. NAMO (Vou para casa) — trecho da sinfonia de A. Dvorak
2. UPETAKIS (Caminho do rio) — música de F. Schubert
3. PRISIMINK (Recordações) — de A. Raudonikis
4. Trecho da Ópera Lituana "PILĖNAI" de autoria de V. Klova
5. LAUKSIU TAVĘS ATEINANT (Espero você chegar) de A. Raudonikis
Coral "AIDAS" e solista V. Verikaitis

DANÇAS FOLCLÓRICAS LITUANAS

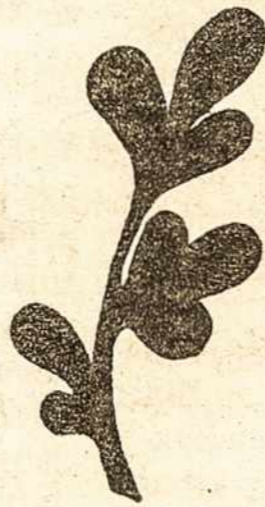
1. AUDĖJĖLĖ — representa movimentos do processo de tecelagem
  2. KETVIRTAINIS — quadrilha dançada em festas de casamento e aniversários
  3. MALŪNAS — reconstitui todas as fases do trabalho de um moinho
  4. AŠTUONYTIS — mostra os mais variados aspectos dos movimentos de um tear
  5. LANDYTINIS — representação festiva dos folguedos de um fim de semana em uma cidade do interior da Lituânia
  6. PASIUTPOLKĖ — a polca em suas formas mais primitivas e alegres
- Conjunto de danças folclóricas RŪTELĖ
- Conjunto de danças folclóricas NEMUNAS

DAR GRAŽIAU SKAMBĖS PIETŲ AMERIKOJE

Lygiai prieš metus Pasaulio Lietuvio skaitytojai buvo painformuoti apie Hamiltono mergaičių choro „Aido“ planuojamą kelionę į Pietų Ameriką (žiūr. 1976 m. Nr. 24/87 birž., psl. 581). Tuomet Hamiltone, Kanadoje, lankėsi PLB v-bos pirmininkas B. Nainys ir R. Kasparas ir su choro vadovais, V. Verikaičiu ir J. Pleiniu, aptarė tokios kelionės galimybes. Šiame Pasaulio Lietuvio numeryje, lygiai metams po pirmųjų pasitarimų praėjus, jau galime pranešti, kad „Aidas“ į Pietų Ameriką išvyksta š.m. rugpiūčio mėnesio 6 d. Kelionė lėktuvais prasideda Toronte, iš kur per New Yorką choras vyksta tiesiai į Buenos Aires, Argentiną. Iš Argentinos rugpiūčio 11 d. „Aidas“ vyksta į Montevideo, Urugvajų. Sao Paulo mieste, Brazilijoje, choras viešės rugpiūčio 15-22. Kelionė bus baigta, aplankant Bogotą ir Medelyną, Kolumbijoje, rugpiūčio 22-25 ir Caracas, Venecueloje, rugpiūčio 25-27.

Grupė minėtuose penkiuose Pietų Amerikos kraštuose praleis lygiai tris savaites, koncertuodama visose didesnėse lietuvių kolonijose: Sao Paulo, Buenos Aires, Montevideo, ir t.t.

*Amžiais pavergta keltis tėvynė;
Jos atgimimą jaučia dvasia.
Ginkim, ką mūsų protėviai gynė!
Žadinkim brolius meile drąsiai!*

Maironis

„Aidas“, atlikdamas šią kelionę, vykdo PLB puoselėjamą kultūrinių ryšių programą, kurios tikslas yra žadinti ir palaikyti lietuvių pasauliniu mastu visuose kraštuose, kur tik yra lietuvių kolonijų. Šio stambaus meninio vieneto kelionę finansuoja bendromis pastangomis chorisčių tėvai, PLB ir kai kurios lietuviškos verslo įstaigos Kanadoje. Dalis lėšų buvo sutelkta paties choro koncertais, parengimais ir loterija. Lėšas telkiant, ypač daug pastangų ir laiko yra šiam reikalui paaukojęs choro administratorius J. Pleinys, o nuo jo neatsiliko ir choro vedėjas sol. V. Verikaitis.

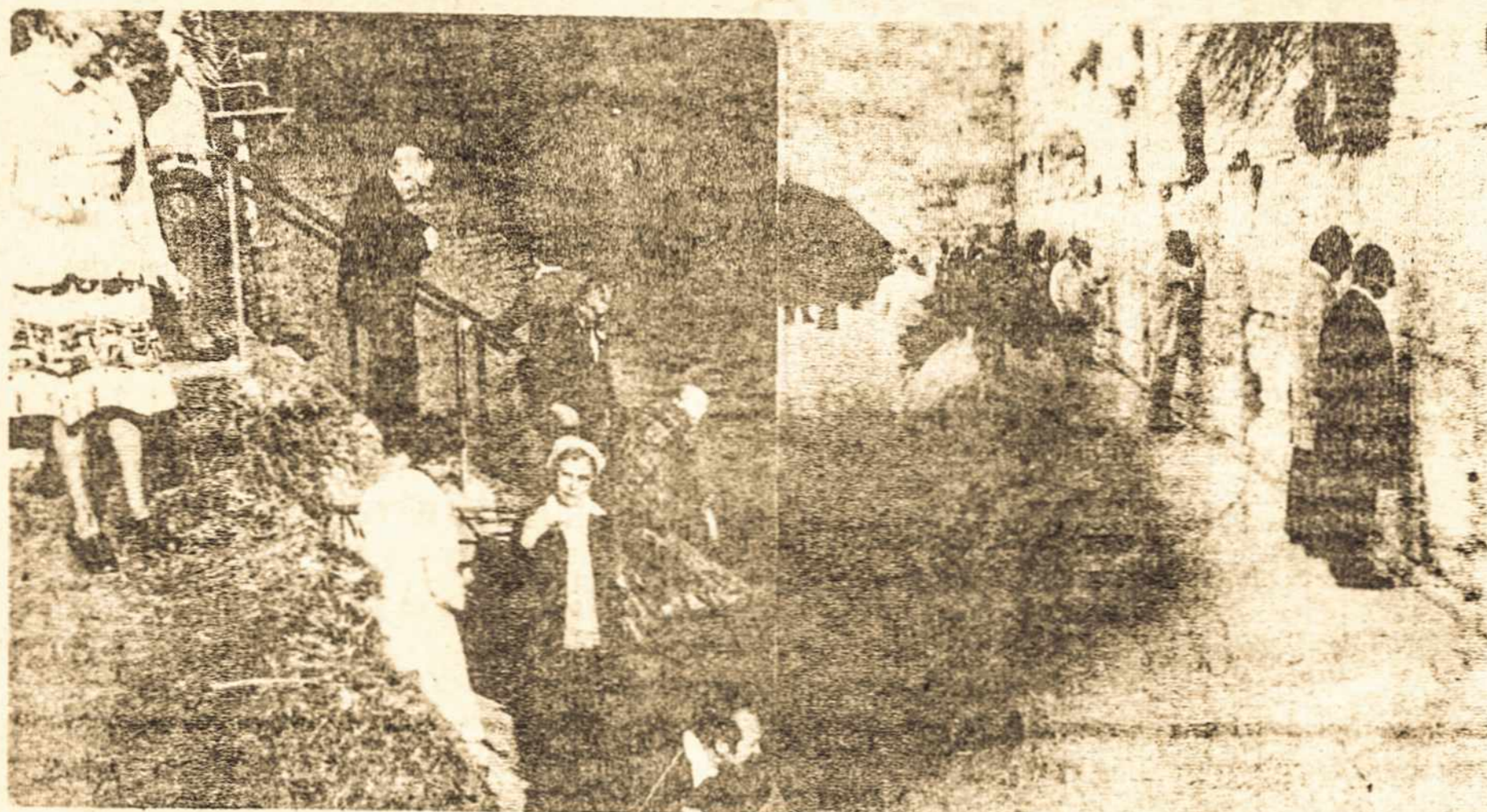
Koncertų suorganizavimu visose minėtose Pietų Amerikos valstybėse rūpinosi vietiniai Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungų skyriai. Organizatoriai Pietų Amerikoje rūpinosi: transportacija, nakvynėmis, koncertų salėmis bei patalpomis, informacija lietuvių, ispanų bei portugalų kalbomis, ekskursijomis ir panašiais techniškais reikalais. Yra pratomos galimybės chorui pasirodyti ir kai kurių kraštų vietinėse televizijos stotyse, kaip Sao Paulo, Brazilijoje, ir Montevideo, Urugvajuje.

Pasaulio Lietuvis

R. K.

Dešimt dienų Šventojoje Žemėje

Maldininkai Šventojoje Žemėje prie Jordano upės; dešinėje — prie garsiosios Raudų sienos Jeruzalės mieste

V. KOLYČIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Palaiminimų kalnas

Tai kalnas, nuo kurio Jėzus sakė garsų palaiminimų pamokslą savo mokiniams ir miniai. Tas pamokslas randamas Mato evangelijos 5-tame skyriuje. Kalno viršuje yra graži, visiškai apvalios formos šventovė. Joje koncelebravo visi šeši mūsų grupės kunigai. Čia daug kas pasijuto lyg tikrai klausytųsi paties Jėzaus Kristaus žodžių.

Nakvynei šianakt pasidalinome į dvi grupes. Pusė mūsų grupės sustojome puikiame Tiberiados viešbutyje ant pat Tiberiados ežero kranto, kita dalis nakvojo netoli esančiame kibuce, kurį po vakarienes visi aplankėme ir su jo gyvenimu susipažinome.

Kibuce

Tai kolektyvinis ūkis, įsteigtas tuo pačiu principu, kaip ir kolchozas Rusijoje. Nors principas yra maždaug tas pats, tačiau skirtumas yra didelis.

Mes lankėmės kibuce, kuris buvo įsteigtas 1937 m. Ten buvo ir kibuco išlaikomas motelis, kuris visada būna pilnas keliautojų. Užtat tik pusė mūsų grupės galėjo ten sutilpti. Vakare visi žiūrėjome skaidres iš kibuco gyvenimo ir klausėmės aiškinių.

Vienas pagrindinių skirtumų tarp kibuco ir kolchozo yra tas, kad čia viskas yra savanoriška. Kibuco gyventojai įsipareigoja jame gyventi ir dirbti tik ribotam laikui. Po to gali vykti kur tik nori. Daugumas tačiau lieka gyventi net visą amžių. Tai tikrai puikus, nors ir nelengvas, disciplinuotas bendruomeninis gyvenimas, pagrįstas ne tik darbu, bet ir bendra idėja.

Daugelis kibucų yra įsteigti nederlingose apylinkėse ir, kaip matėme skaidrėse, užtruko net dvejus-trejus metus, kol žemė buvo paruošta, kad galėtų duoti derlių. Daugelyje vietų reikia įvesti specialius drėkinimus, nes trūksta vandens. Sunku įtikėti, bet matėme, kiek galima padaryti net iš dykumos ir akmenuotų laukų. Žemė pradeda duoti derlių, kai jai yra parodoma meilė, pasodinami medžiai ir į ją išliejama nemažai prakaito. Mes nuo savo vaikystės įpratę manyti, kad žydai bijo sunkaus fizinio darbo. Tačiau tai netiesa. Kibuce nėra jokių tarnų, nėra pasamdytų arabų ar kitų — visas sunkus darbas atliekamas pačių žydų. Darbo diena prasideda 6 v.r. ir baigiasi 3 v.p.p. Kai reikia, dirbama ir ilgiau. Į darbą žiūrima kaip į žmogišką kūrybą, todėl kiekvienam leidžiama pasirinkti tokį darbą, kuriame jaustų pasitenkinimą ir pasididžiavimą. Naujai atvykusiems leidžiama kurį laiką bandyti įvairius darbus, kol atranda sau tinkamiausią.

Kiekviena šeima turi mažą butą. Šeimai patalpų nereikia daug, nes visi maitinasi bendroje virtuvėje, net viskas išplauinama bendroje skalbykloje. Nėvė turi savo atskiras patalpas. Dirba ir vyrai, ir moterys. Visi vaikai, suskirstyti pagal amžių, yra prižiūrimi ir lanko mokyklą, esančią tame pačiame kibuce. Vaikai su tėvais būna, kai tėvai baigia darbą — nuo 3 v.p.p. iki 9 v.v. Tada vaikai eina miegoti į savo patalpas, o tėvai lieka savo bute. Yra betgi kibucų, kur vaikai miega toje pačioje patalpoje su tėvais. Nuo 15 ar 16 metų kiekvienas vaikas gauna atskirą kambarį.

Izraelyje yra privaloma kari-

nė tarnyba, ir kiekvienas, sulaukęs 18 m. amžiaus, privalo ją atlikti. Grįžę iš kariuomenės jaunuoliai dažniausiai grįžta į kibucą. Įdomu, kad dauguma šiandieninio Izraelio parlamento narių, kariuomenės vadų yra augę ir brenę kibucuose.

Dauguma kibucų yra gerai mechanizuoti, mažai kas yra likę primityvaus, todėl gamyba, derlius ir ekonominė padėtis yra labai geri. Mes stebėjomės maisto įvairumu ir gerumu, nes panašų maistą gavome ir Tiberiados viešbutyje.

Nėra problemos su seneliais — nėra jokių senelių namų ar vienišumo, kuris taip ryškus Kanadoje ir Amerikoje. Ten visiems randamas koks nors užsiėmimas, visi dalyvauja kibuco bendruomeniniame gyvenime.

Šiuo metu Izraelyje yra 235 kibucai. Juose gyvena ir dirba maždaug 3% visų Izraelio gyventojų — apie 100.000.

Nazaretas

Penktadienio rytą tęsiame savo kelionę. Reikia paminėti žydiškus pusryčius, kuriuos gavome kiekviename viešbutyje. Viskas paruošta bufeto forma, pasitarnaujame patys. Ant stalo pridėti dideli dubenys dviejų rūšių varškės, tirštai surauginto pieno (jogurto), kietai išvirti ir jau nulupti kiaušiniai, marinuota silkė, raudona rūkyta lašiša, daug šviežių supjaustytų pomidorų ir agurkų. Tai pusryčiai. Mes, lietuviai, tuo maistu džaugėmės, nors dauguma kanadiečių prie panašaus maisto nėra pripratę. „Bacon and eggs“ ten negausi.

Pakeliui į Nazaretą sustojome prie Jordano upės. Kaikurie brido į vandenį, plovė veidą vandenių tos upės, kurioj šv. Jo-

nas Krikštytojas krikštijo Jėzų. Pravažiavome Kanos miestelį, kuriame Jėzus padarė pirmąjį stebuklą, paversdamas vandenį vynu. Ten nesustojome, nes nebuvo laiko. Vadovas aiškino, kad ten esančioje šventovėje dar yra išlikęs vienas iš 6 akmeninių indų, kuriuos Jėzus liepė pripildyti vandens. Kiti 5 esą dingę ir niekas nežino kur.

Privažiavę Nazaretą, sustojome platesnėje gatvėje, nes į kitas gatves autobusas „neįtelpa“ — persiauros.

Nazarete yra 30.000 gyventojų, kurių du trečdaliai yra arabai, dauguma jų yra krikščionys. Tarp kitko, Nazareto burmistru yra arabas komunistas. Kai ėjome į Marijos apreiškimo šventovę, aiškinimą iš mūsų vadovo perėmė vienas arabas, kuris, pasirodė, buvo burmistro giminaitis.

Nazarete mūsų kunigai laikė Mišias Marijos apreiškimo šventovėje, kuri yra pastatyta ant Marijos namelio, kuriame jai pasirodė angelas. To namo, aišku, dabar nėra, tačiau šventovės šone yra uolos, ant kurių, sakoma, tas namas stovėjo. Altoriaus priekio marmorinėje lentoje matyti įrašas: „Verbum caro hic factum est“ — čia Žodis tapo kūnu. Šventovė prižiūrima pranciškonų.

Labai arti yra ir šv. Jūozapo šventovė, pastatyta toje vietoje, kur buvo šv. Jūozapo namas, jostaliaus dirbtuvė ir kur Jėzus praleido daug savo vaikystės dienų.

Aplankėme ir griuvėsius sinagogos, kur Jėzus daug kartų mokė ir kur pirmą kartą žydai kėsinosi Jį nužudyti. Tada Jėzus pasakė: „Iš tiesų sakau jums: joks pranašas nepriimamas savo tėviškėje“ (Luko 4, 24). Tada Jėzus negrižo į tą sinagogą ir daugiausia laiko praleido Kafarnaume.

Karmelio kalnas

Palikę Nazaretą, važiuojame Viduržemio jūros link. Pravažiavome Haifa, kuri yra didžiausias pramonės centras Izraelyje ir pagrindinis krašto uostas. Užsukome į Karmelio šventovę, kuri pastatyta ant labai augšto kalno, minimo Senajame Testamente. Tai vieta, kur meldėsi pranašas Elisas.

Pačiame Viduržemio jūros pakrastyje yra Cezarėjos miestelis. Ten dar yra išlikęs romėnų teatras. Cezarėjoje gyveno Pontijus Pilotas. Vaikščiojome po tvirtovės griuvėsius, kur kalėjime buvo laikomas Paulius. Šventajame Rašte Cezarėja minima daugelyje vietų (Apaštų Darbuose), o apie šv. Pauliaus kalinimą ir tardymą rašoma 25-tame skyriuje.

(Bus daugiau)

Vlikas ir jaunimas

VLIKo valdybos narys jaunimo reikalams Antanas Sabalis atsako į klausimus informacijos reikalams nario Broniaus Bieliuko, norinčio supažindinti visuomenę su VLIKo ir lietuvių išeivių jaunimo santykiais.

B. Kokie yra VLIKo santykiai su išeivijos jaunimu?

S. VLIKo santykis su išeivijos jaunimu yra dalinis, o ne absoliutus. Jaunimas žiūri į politiką, kaip į vieną iš specialybių. VLIKui rūpi turėti tampriausius ryšius bent su ta lietuvių jaunimo dalimi, kuriai rūpi politiniai reikalai.

B. Kokia jaunimo dalis domisi politiniais klausimais?

S. Tikslios statistikos neturime. Kiek tenka susigaudyti — mažiau pusės. VLIKui rūpi ne iš viso politiniai klausimai, bet pirmoj eilėj tie, kurie yra susiję su Lietuva. Tuo būdu tas procentas dar sumažėja. Reikia spėti, kad kas trečias ar ketvirtas domisi politika.

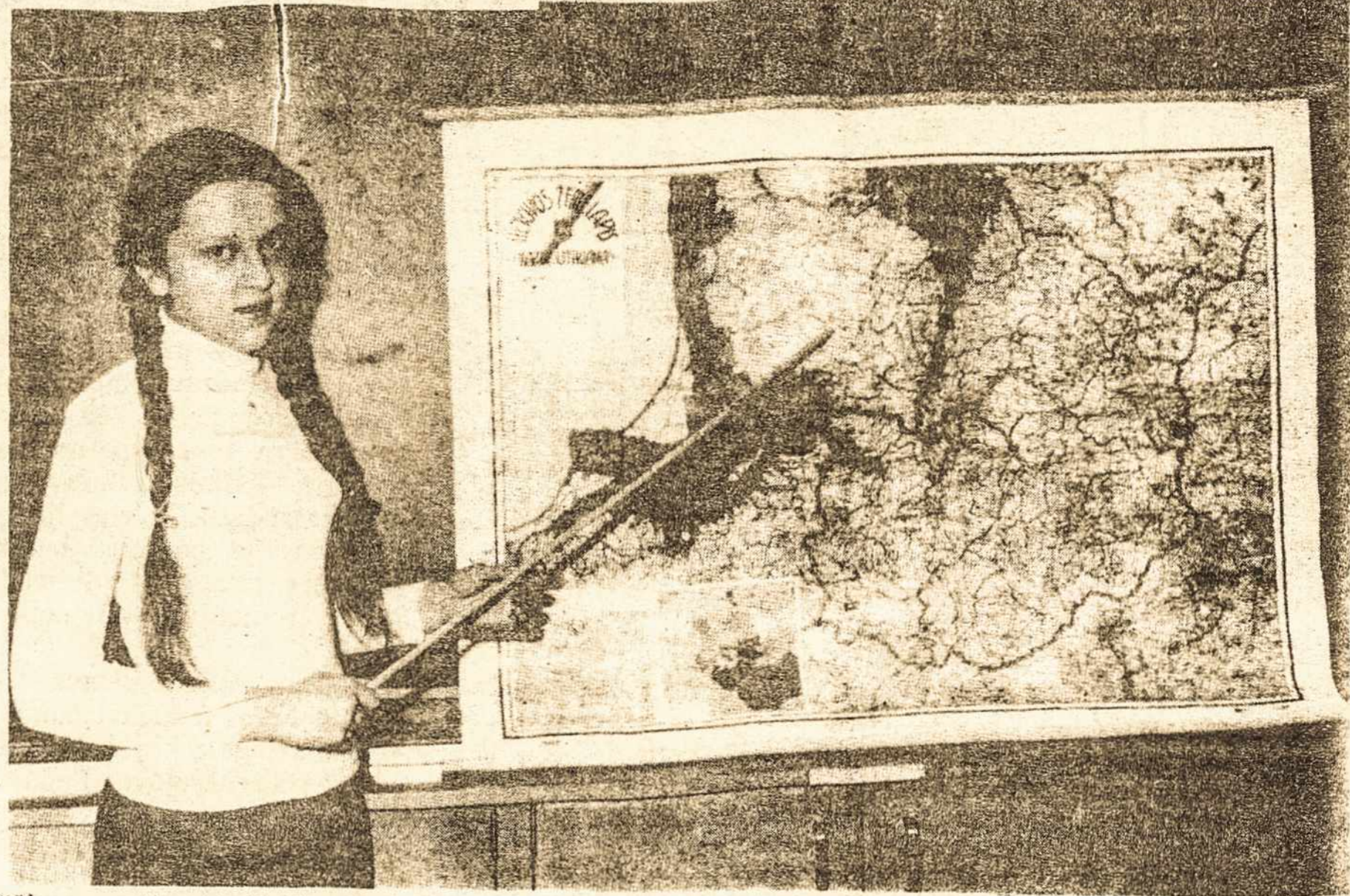
B. Kokio jaunimo norėtum?

S. Būtų idealu, kad kiekvienam jaunuoliui rūpėtų Lietuvos laisvinimo reikalai. Reikia tąja kryptimi eiti. Tai daro Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir kraštų jaunimo sąjungos.

E. Kokias jaunimo pažiūras pastebi?

S. Jaunimui yra labiau suprantama nediferencijuota politinė veikla. Gal būt todėl, kad, palyginus su Lietuvos problemos dydžiu, jam, jaunimui, ideologinis klausimas laisvinimo darbe yra antraeilis. Tačiau nediferencijuota veikla taip pat turi savo problemas. Pavyzdžiui, kur būtų išmokstama politinės grupinės dinamikos, jeigu diferencijuotos veiklos visai nebūtų? VLIKo pagrindinis uždavinys yra atstovauti Lietuvių tautos politinei valiai turėti savo laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę. VLIKas veikia pasauliniu mastu. Jis nekalba bendrai išeivių, ar kurio krašto išeivių vardu. Tai PLB ir kraštų bendruomenių kompetencija. Lietuvių išeivių jaunimo politinę mintį reprezentuoja PLJS ir kraštų jaunimo sąjungos. Iš kitos pusės Bendruomenė ir Jaunimo sąjunga nekalba Lietuvos vardu. Todėl nepaprastai svarbus yra politinės veiklos koordinacijos klausimas. Tai yra vienas VLIKo uždavinių.

B. Neseniai įvyko VLIKo ir PLJS susitikimas seminara forma. Kaip vertini tą įvykį?

“Čia mano tėvų gimtinė” — rodo žemėlapyje Toronto Maironio mokyklos mokinė Nuotr. S. Dabkaus

S. Tai buvo pirmasis politinis susipažinimas. Vieni kitus išklausė, vyko gyvos diskusijos. Susitikimas buvo sėkmingas. Asmeniškai pasigedau kai kurių susitarimų konkrečios veiklos atžvilgiu. Bet gal tai būtų per daug tikėtis iš pirmo susitikimo ir susipažinimo. Šiaip jis buvo labai naudingas visiems. Jei mums pavyks išlaikyti su PLJS nuoširdų ryšį ir toliau, tai sakysim, kad seminaras buvo nuoširdaus ryšio pradžia.

B. Ar VLIKas cenzūravo jaunimo mintis?

S. Ne. Cenzūra nieko bendro neturi ne tik su demokratija, bet ir su auklėjimu. VLIKo žmonės turi pakankamai intelektualinės, dvasinės stiprybės savo įvairias pozicijas išaiškinti, nesigriebdami cenzūros. Ji VLIKui nereikalinga.

E. Norėčiau, kad pasisakytum apie artimiausios ateities ir, anot dr. Vytauto Vygando, vidurinės ateities santykius su jaunimu.

S. Ateityje yra būtina turėti eilę pasitarimų su jaunimui vadovaujančiais, kad būtų išsiaiškinta — kuo mes vieni kitiems galime padėti? Jaunimas turi gabių žmo-

nių, kurie gali ir veikia patys savo nužiūra ir gali padėti laisvinimo darbe. VLIKas turi patirtį ir lėšas. Ši derinį išvysčius plačiu mastu, Lietuvos laisvinimo darbas įgautų naujų gyvybės elementų.

B. Kada prasidėjo VLIKo — Lietuvių jaunimo santykiai?

S. Nuo Trečiojo jaunimo kongreso. Užaugo jaunoji karta, kuri laimingu būdu susidomėjo dviem pagrindiniais įvykiais: Simo Kudirkos tragišku šuoliu į laisvę ir Romo Kalantos gyvybės auka. Šiai kartai įsisąmoninus, kad jaunimas turi politinių uždavinių ir kad gali efektingai pasireikšti — prasidėjo politinės veiklos renesansas. Jis nėra visuotinis. Pati PLJS ir kraštų jaunimo sąjungos jį gilina ir plečia gana sėkmingai.

B. Kaip žiūri į jaunimo pagalbą Lietuvos išlaisvinimui?

S. Lietuvos išlaisvinimo problema yra labai didelė. Jai nugalėti reikia žmonių, kurie būtų didesni už problemą. Jeigu išeivijos jaunoji generacija išugdys tokių žmonių — problema bus nugalėta. Tikiu, kad jaunimas tai padarys. (ELTA)

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Augščiausioji vyrų krepšinio lyga Sovietų Sąjungoje turi 13 komandų, kurių eilėse yra Kauno “Žalgiris” ir Vilniaus “Statyba”. Baigminėse žaidynėse komandos buvo padalintos į dvi grupes pagal surinktų taškų skaičių. Tbilisyje varžėsi pirmaujančios šeštukas, Taline — nuo jo atsilikęs septynetukas. Kauno “Žalgiriui”, pirmosios grupės nariui, teko VI vieta su 17 taškų. Didesnė įtampa buvo jaučiama septynetuko žaidynėse, nes dvi komandos, užėmusios paskutines vietas, išbraukiamos iš augščiausios lygos. Vilniečių “Statybai”, surinkusiai 19 taškų, teko IX vieta, užtikrinusi pasilikimą augščiausioje lygoje. Iš jos iškritė Sverdlovsko “Uralmašas” ir Nikolajevo “Spartakas”. Jų vietą sekančiais metais užims Rygos VEF komanda.

Augščiausios lygos komandų skaičius sumažinamas iki 12.

Kaunietis A. Miliauskas, Kūno Kultūros Instituto studentas, laimėjo 27 km bėgimą Trakai—Vilnius, šį nuotolį įveikęs per 1 val. 24 min. 5,4 sek.

Lengvosios atletikos sezono atidaryme pirmoj grupėj varžėsi Vilniaus ir Kauno sportininkai, antrojoj — Šiaulių, Klaipėdos, Panevėžio ir “Nemuno” rinktinės. Pirmosios grupės laimėtojais tapo vilniečiai, antrosios — šiauliečiai. Rutulio stūmimo visus nustebino šiaulietis E. Skapas. Jo rezultatas — 18 m 52 cm yra septyniais centimetrais geresnis už kauniečio R. Plungės, kuris yra laikomas pasižymėjusiu šios sporto šakos veteranu. Šokime į augštį su kartimi net keturi sportininkai įveikė 4 m 60 cm. Pirmoji

vieta pripažinta kauniečiui A. Dauksai. Kaunietis E. Tatarūnas jietį nusviedė 70 m 18 cm, klaipėdietė J. Putiniėnė — 51 m 34 cm. Barjerinį 100 m bėgimą laimėjo šiaulietė N. Kvietkauskaitė per 14,3 sek., 110 m — kaunietis A. Stanionis taip pat per 14,3 sek. R. Valiulis, lig šiol pagrindinį dėmesį skyręs 400 m bėgimui, pralenkė trumpų nuotolių bėgikus: 100 m nubėgo per 11,1 sek., 200 m — per 22,4 sek.

Kaune jėgas išbandė augštųjų Pabaltijo mokyklų plaukikai. Tris rungtis laimėjo vilnietė J. Gužytė, po dvi — kaunietis R. Bačiliūnas ir vilnietis A. Juozaitis, Montrealio olimpiados dalyvis. Pirmoji vieta teko Lietuvos plaukikų rinktinei.

Europos jaunių futbolo pirmenybėse Briuselyje, Belgijoje, kaip teisingas dalyvavo vilnietis R. Juška.

Tarptautinį moterų krepšinio turnyrą Sokolove, Čekoslovakijoje, su Didžiuoju Prahos prizū laimėjo bulgarės, baiginiame susitikime įveikusios Sovietų Sąjungos rinktinę.

Pastarojoje žaidė dvi vilnietės — Z. Makselytė ir V. Sulskytė.

Augščiausios moterų rankinio lygos II rato žaidynės Zaporozėje išryškino šešias pajėgiausias komandas, kurios susitiks baiginiame III rate. Kauno “Žalgirio” rankininkės vos pateko į šį šešetuką. Jos buvo VII-toje vietoje su 18 taškų, bet taškų skaičių padidino iki 20, nugalėjusios paskutiniame II rato susitikime Sverdlovsko UPI rankininkės 18:13 (8:6). Po šių rungtynių sverdlovskietės atsidūrė VII vietoje, V. užleisdamos vilnietėms. Šešetuke stipriausia yra Kievo “Spartako” komanda, surinkusi 44 taškus ir net 14 taškų pralenkusi savo artimiausias varžoves — Baku spartakietes.

Irkluotojų regatoje Maskvoje moterų porinių valčių lenktynes laimėjo vilnietė G. Ramoškienė ir kaunietė E. Kaminskaitė. Pergales išsikovojusioje porinėje vyrų valtyje buvo kaunietis V. Butkus, aštuonvietėje — Lietuvos atstovas A. Čikotas.

Tėviškės Žiburiai

Pasaulio Lietuvių Dienų belaukiant

JURGIS JANUŠAITIS

Spaudoje jau skardena džiugios žinios, kad 1978 m. birželio pabaigoje ir liepos mėn. pradžioje Toronte, Kanadoje, įvyks trys didieji, lietuviams reikšmingi renginiai: penktoji dainų šventė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas ir pasaulio lietuvių sportinės žaidynės.

Sie trys įvykiai pareikalaus iš rengėjų ir dalyvių ypatingai daug darbo, sumanumo ir lėšų.

Daugelį metų tokie renginiai įvykdavo Čikagoje. Čikagiečiai turėdavo gerokai pasitempti juos ruošdami, o visą finansinę naštą dažniausiai nešdavo Čikagos lietuviai. Na, už tai turėdavome ir malonumą, galėdavome, niekur nevykdami, dalyvauti šventėse, gėrėtis jų sėkme, dalintis nesėkmėmis.

Bene Lietuvių Bendruomenės sumanymas — sekančius didelius renginius nukelti į labai gyvą, gerai susiorganizavusią, pavyzdinčiai veikiančią lietuvių koloniją Toronte, Kanadoje. Tegul bent kartą garbė, laurai ir atsakomybė atitenka ir Kanados lietuviams, kurie savo aukomis ir darbais stipriai judina lietuviškojo gyvenimo vandenį.

Be abejonės, tiem trim renginiam reikės ne tik sumanaus rengėjų komiteto, bet ir visos išeivijos lietuvių paramos. Juk tai neeiliniai įvykiai, rengiami pasaulio lietuvių mastu.

Nekartoti klaidų

Prisimenant praityje ruoštas šventes, tenka žvilgtelti į ateitį, pamąstyti, kaip geriau pasiruošti tiems įvykiams, kad jie būtų gerai organizuoti, praeitų sėkmingai, paliktų gilesnius pėdsakus.

Dainų šventės, rengtos Čikagoje, būdavo gausios dalyviais ir choristais. Organizatoriai stengdavosi, kad šventės būtų ir meniniu požiūriu geros. Praktika parodė, kad dainų šventės turėdavo daug trūkumų. Pirmiausia, neturėdavome tinkamos salės, kurioje daina skambėtų gerai. Amfiteatras akustiniu atžvilgiu buvo blogas, todėl ir dainų skambėjimas būdavo gana nemalonus — toliau sėdintieji negalėdavo iš viso suprasti nei dainų žodžių, nei pačios melodijos.

Tiesa, šventėse užsiregistravo daug chorų, tačiau daugelis dainininkų ir chorų neišmokdavo repertuaro ir dainuodavo tik dalis jungtinio choro, gi kiti stovėdavo statistais. Tai sudarėdavo didelį sunkumą atliekant dainas. Žinoma, čia kaltė chorų ir jų vadovų, kad neparuošdavo savo chorų. Gi chorų suvežimas, išlaidos sunkina rengėjų darbą. Kiti teigėdavo, kad repertuaras

sunkokas, kad chorai nepajėgus išmokti. Gal ir tiesa. Tačiau tai neatpalaiduoja dalyvaujančio choro, nuo bendros atsakomybės.

Ateinančios dainų šventės repertuaras jau paruoštas, atspausdintas ir chorams išsiuntinėtas. Repertuarą paruošė mūsų muzikai specialistai, žinoma, turėdami prieš akis ir chorų pajėgumą.

Tad būtina išsidėmėtina, kad chorai, norintieji šventėje dalyvauti, jau dabar, nedelsdami, turi pradėti repertuarą mokyti, ir tai ištisai.

Prieš šventę reikia sudaryti sąlygas vyriausiam dainų šventės chorų dirigentui apkelti ir patikrinti visus šventėje dalyvaujančius chorus, jų pasiruošimą. Radus, kad choras neparuošė repertuaro, padaryti atitinkamus sprendimus, kurie nesunkintų rengėjų ir netrukdytų jungtiniam, visą repertuarą paruošusiam chorui. Tada tik šventė kilstelės ir meniniu lygiu ir džiugins klausytoją.

Salės problema, manau, rengėjai tinkamai išspręs vietoje.

Neužtenka pasiginčyti

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas taip pat didelis įvykis. Jis kartojasi kas penkeri metai. PLB valdybai ir dabartiniam energingam jos pirmininkui inž. Broniui Nainiui ir seimo rengėjams prieš akis daug planų. Seimas šaukiamas tam, kad jo atstovai iš viso laisvojo pasaulio giliau pažvelgtų į lie-

tuvybės išlaikymo, švietimo, kultūros ir Lietuvos laisvinimo problemas. Neužtenka tik pasiginčyti, išrinkti naują PLB pirmininką, na, pasiklausti meninės programos ir išsiskirstyti. PLB seimas turėtų problemas svarstyti atidžiai, neskubėdamas, giliau įsijausti į šių dienų pasaulyje pasklidusių lietuvių gyvenimo problemas. Lietuvių Bendruomenei laisvajame pasaulyje tenka ypatingas uždavinys — išlaikyti lietuvių, ugdyti jaunąsias kartas lietuviškojoje dvasioje, puoselėti tautinę kultūrą, o taip pat gilią vagą varyti ir Lietuvos laisvinimo darbe. Čia ypatingai svarbu paruošti gerus veiklos planus, išmąstyti metodus ir kiekviename krašte, skirtingose sąlygose, aktyviai reikštis. Lietuvių Bendruomenė yra išeivijos lietuvių viltis, nešanti nemažesnę viltį ir pavergtos Tėvynės vaikams.

Reikia manyti, kad dabartiniai PLB vairuotojai ir seimo rengėjai į seimą ateis su išmąstytais planais, kurie būtini lietuviškajai išeivijai. Pasitaikančios nesantaikos tarp mūsų vadovaujančių veiksmų nieko gero nežada. PLB darbų priešakyje ir ateityje turi būti darbštūs, sumanūs, ryžtingi, pasiaukoją darbininkai. Ginčus palikime mėgstantiems šnekėti, o PLB darbininkai turi rūpintis konkrečiais darbais.

Sportinės žaidynės

Trečias renginys — pasaulio lietuvių sportinės žaidynės. Tai pirmas įvykis išeivijos gyvenime. Teko plačiau išsikalbėti sportiniais reikalais su JAV Vidurio Vakarų apygardos pirmininku Donatu Prapuoleniu, o taip pat gerą pluoštą vertingos medžiagos apie lietuvių sportinę veiklą pateikė Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos pirm. Pr. Berneckas iš Kanados.

Sportininkai, rengdami pasaulio lietuvių sportines žaidynes Toronte, siekia trijų tikslų: paminėti 60 metų nuo Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo, 40 metų nuo pirmosios lietuvių tautinės olimpiados Kaune ir parodyti laisvajam pasauliui, kad lietuvių jaunimas išeivijoje yra gyvas, kovingas ir nenutolsta nuo savos tautos kamieno — Lietuvos. Sportuojantis jaunimas laisvajame pasaulyje sportine kalba prabilis ir į pavergtos Lietuvos jaunimą, nešdamas ir jiems džiugią, lais-

vojo gyvenimo viltį.

Žaidynės būsiančios plačios apimties. Jose bus atstovaujama lengvoji atletika, lauko tenisas, stalo tenisas, krepšinis, tinklinis, plaukimas, golfas, šaudymas ir šachmatai.

Į šią šventę suvažiuos iš viso laisvojo pasaulio aktyvieji, gali dalyvauti varžybose, sportininkai. Turint galvoje, kad Kanada geba gerai organizuoti sportines varžybas (tai yra įrodžiusi praeitais metais), tikimasi, kad sąlygos dideliame skaičiui, gal 1.000 sportuojančio jaunimo, varžytis bus geros.

SALFASS tom žaidynėm skiria ypatingą dėmesį. Visuose sporto klubuose jaučiamas gyvas susidomėjimas, ruošiamasi didžiajam įvykiui. Minėtoji sporto sąjunga jungia 1.500 aktyvių sportininkų, dirba gražų, naudingą jaunimo auklėjimo darbą.

Sie trys renginiai pareikalaus daug lėšų. Vien sportinėm varžybom numatoma sąmata siekia iki \$53.000. Dainų šventė taip pat pareikalaus didelių sumų.

Lėšos iš visur

Paprastai finansinę naštą neša tos vietovės, kur renginiai vyksta. Taip buvo praityje Čikagoje, kurios lietuviai sudėdavo didžiausias sumas, nors lėšas būdavo bandoma telkti ir kitose kolonijose. Tad ateinantiems trims didiesiems renginiams lėšų telkimo problema gerokai kvaršins galvas. Todėl jau dabar lėšų telkimo komitetas turėtų spausti visas lietuvių kolonijas laisvajame pasaulyje, kad būtų telkiamos lėšos sportininkams, dainininkams suvažiuoti. PLB kraštų valdybos su gausiomis apylinkėmis čia turi ateiti į talką ne tik PLB seimui, bet taip pat chorams ir sportininkams.

Reikia ir čia planingo darbo, gerų darbininkų. Darbas sunkus, nedėkingas, tačiau būtinas. Lėšos turi būti telkiamos visame laisvajame pasaulyje, nes ir pačios dienos yra skiriamos pasaulio lietuvių gyvastingumui ugdyti. Tai ne vien Toronto ar Kanados lietuvių, bet ir visame laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių reikalas.

Jeigu sukursime laiku, planingai, sutartinai dirbsime, Pasaulio Lietuvių Dienos Kanadoje bus vienas iš didžiausių įvykių išeivijos lietuvių gyvenime.

Drauge neužmirština, kad ši proga yra būtina išnaudoti ir Lietuvos laisvės kovai išryškinti. Tuo, reikia manyti, pasirūpins rengėjai. O proga gera, retai pasitaikanti.

Tėviškės Žiburiai

Jurgis Jankus

A POÇA DO DIABO

(continuação)

No meio da semana, deu-me na cabeça completar a minha coleção de plantas, incluindo um pau-de-lagoa, esse legítimo habitante das profundezas, não sei de que modo vegetando ainda na poça do Diabo. Apanhá-lo não é difícil: é só sentar no tronco da bétula, e posso até com ancinho arrancar um, mas como conseguir a planta com as raízes? Fiz uma espécie de escova de ganchos de arame, amarrei numa longa corda, vadeei até a bétula e passei lá uma tarde inteira tentando sem nada conseguir. Os ganchos prendiam lama e toda espécie de planta, mas pau-de-lagoa não logrei. Mais tarde aconselhando-me com o irmão mais velho, prendi os ganchos numa vara e levei comigo mais um pau para emendar, se necessário fosse. Passei uma horinha sentado entre os ramos da bétula, a olhar para a lodosa água, coberta de algas verdes. Depois abaixei a vara, mas vi que teria de me inclinar mais e como não estava bem seguro, comecei a me ajeitar. Quando ouvi um ruído atrás de mim. Voltei-me. De pé, na margem, molhado até acima de joelhos, o Smalys me fitava.

— Que profundidade, tiozinho, — disse. — Não posso alcançar o fim.

Não respondeu, agachou-se e a quatro começou a subir pelo tronco da bétula na minha direção. Deu-me uma ligeira vontade de rir. Eu sempre subia de pé, como se andasse no chão firme e o arrastar-se de quatro de um velho era um tanto cómico. Quando ele alcançou os ramos, eu virei as costas e comecei a ajustar o pau na vara para encompridar. De repente, senti as mãos do velho no meu pescoço. Elas se apertavam, sufocando-me, e me empurravam para baixo.

— Ei, tio, que brincadeira é essa? — Vou cair. Mas ele não me largou. Consegui enganchar um pé num galho robusto, e com a mão esquerda me agarrar no tronco. A direita ficou livre. Com ela consegui arrancar dois dedos do velho da minha garganta e desatei a gritar:

— Ei, tio, deixe de brincadeira, que eu vou cair.

Vamos cair nós dois.

— E caia. — sussurrou entre os dentes. — E caia, filho do diabo. Você não irá me perseguir mais. Vá você mesmo para o fundo, que conseguirá melhor tirar algum osso do que com o gancho.

Eu não estava compreendendo nada.

— Eu não quero osso nenhum. — saiu-me num arquejo. — Eu vou para casa, solte-me.

Não, não, filho do diabo. Se suas suspeitas o levaram até aqui, então vá você também. Vá par junto de seu pai maldito com o diabo do pretinho dele.

E ele me deu um empurrão tão forte, que o meu pé se soltou e só no último instante me agarre com as duas mãos na cabeça do velho.

E só agora que compreendi e estremei como se tivesse levado uma chicotada no rosto. Compreendi que a estória que ele contava não era para acreditar mesmo, que algo bem diferente havia se passado, que meu pai desapareceu foi neste lugar mesmo e que o velho subiu na bétula não foi por brincadeira, não. Comecei a lutar: consegui outra vez enganchar o pé n'algum ramo e apertar bem a cabeça do velho contra meu peito. Ele largou meu pescoço, e eu me estendi no tronco. O velho lutava para arrancar minhas mãos de seu pescoço e eu tentava escapular de debaixo dele, arrancar-me de seu braço e fugir. Com u'a das mãos me agarrei firme num galho e reunindo todas as forças consegui me virar, mas escorreguei do tronco da bétula. Instintivamente larguei o pescoço do velho e procurei agarrar um galho. Mas ouvi o galho se partir, um grande peso deu-me uma puxada tão violenta que senti pontadas nas costas e no peito, depois um baque n'agua. Eu estava suspenso no ar, com as duas mãos preso ao galho partido. O galho estalava e eu não encontrava apoio para os pés. Em baixo, alguém se debatia na água e eu podia ouvir a voz do velhinho:

— Dê-me a mão. Tire a jaqueta e me jogue a manga.

Eu não podia vê-lo, pois ele se encontrava um pouco para trás.

Finalmente, consegui apoio para meu pé numa curva do galho e comecei a subir. Os ramos balançavam e se torciam, mas depois de muito esforço consegui alcançar o tronco e olhar para baixo.

No meio do poço só a cabeça do Smalys aparecia. Ele olhava para cima e dizia algo, porque seus lábios se moviam, mas não saía som algum.

Eu sentia a cabeça tonta, apertava-me o peito, e uma irritação a crescer dentro de mim. Tremia da cabeça aos pés. Do velho a cabeça e o colo estavam fora d'água como se ele estivesse se firmando sobre alguma coisa. Mas não, ele estava agarrado apenas na varinha que eu tinha espetado no fundo.

Ela já tinha afundado um pouco e continuava aos poucos a afundar. Já não poderia mais alcançá-la, mas sua ponta ainda batia no ramo da bétula que se abaixava quase ao nível d'água, e deste modo ela se firmava e não tombava para o lado.

— Está puxando. — soou um grito do velho e num tom de voz, que um calafrio me percorreu a espinha. Voltei-me rápido e olhei para trás.

— Está puxando pelos pés. — deu outro grito e agarrando a varinha com as duas mãos e começou a subir.

Os meus olhos, involuntariamente, se fixaram na ponta da vara. Aos poucos ela escorregava pelas folhas e ramos e faltavam apenas dois palmos. Se deslizar mais um pouco, perderá o apoio e tombará desaparecendo no lodaçal junto com o velho. Ele também não olhava mais para mim mas para o ramo, que como um relógio inexorável contava seus últimos minutos, segundos talvez.

Olhei a minha volta. Não muito longe, sobre os ramos se equilibrava o pau, que havia trazido para encompridar a vara, se fosse curta demais. Peguei o pau e abaixei.

— Agarre. — gritei.

Mas o velho não o enxergava. Ele, sem desprezar os olhos, seguia o deslizar da vara e tornou a gritar:

— Está puxando.

Depois não gritou mais, mas falava de si para si, como se quizesse convencer alguém dentro dele:

— Está puxando. Está puxando, puxando. . O meu Deus, meu Deus, puxa-me pelos pés. Está puxando.

Bati com o pau na mão dele e gritei:

— Agarre-se nele e nade para a margem — eu vou tira-lo.

— Vamos, não tenha medo — animava-o.

— Não posso, rapazinho. Está puxando. O Jesus, Maria, como puxa. Você não vai aguentar..

Parece que fazia parte da vara. Ele tinha a impressão que se desgrudasse dela, iria logo para o fundo. Eu falava e tentava persuadi-lo que agarrasse o pau. Finalmente, ele agarrou-o, mas juntou-o à vara e segurava ambos com todas as forças.

Parecia não me ver, nem ouvir. Olhava não sei onde para cima com olhos que nada viam e repetia:

— O Jesus, como puxa. Não aguento mais, não, não.

Como está puxando, puxando, puxando.

Eu realmente temia que ele não aguentasse mais e largasse o pau. Agora, apenas a pontinha da vara ainda segurava nos ramos, mas parou de afundar. Se pudesse, teria certamente soltado a ponta só para acabar com esta agonia, que já durava séculos.

Então me ocorreu e dei uma sacudidela na bétula, a vara escorregou e tombou.

— Segura. — gritou o velho e mergulhou na água, dando um forte puxão no pau que eu estava segurando, perdi o equilíbrio e, só por sorte, agarrando-me a um ramo, não caí também. Depois comecei a puxar. De dentro d'água esverdeada saiu primeiro a cabeça do velho coberta de algas e um braço. Com a outra mão ele ainda segurava a vara. Eu ia me arrastando bétula acima, puxando ele para perto da margem. Ele ia escorregando a outra mão pela vara e só a largou, quando já não dava mais para segurar, agarrando-se com as duas no pau. Mal alcançou a margem, soltando u'a mão ele começou a se apoiar nas moitas, mas elas se separavam da margem e afundavam. De modo que não conseguia se firmar nem com os pés nem com as mãos, e debaixo do peito arrastava uma porção de plantas e musgos. Tinha medo de dar um puxão mais forte, receando que ele largasse o pau e afundasse como um machado despregado do cabo.

— Ainda não alcançou chão firme? — perguntei.

— Segura. Está puxando. Não quer largar. Não solta nem por um minuto.

Seu lábio inferior tremia e ele pronunciava as palavras de tal modo que mal dava para compreender.

Arrastei-o para mais perto das raízes da bétula. Aqui não devia ser tão fundo. O capim e o musgo ainda vinham de arrastão, mas senti que logo não se desprenderiam mais. Não dava ainda para estender a mão. Súbito o velho gritou:

— Ei. Pare, pare. Não largue.

Agora ele já tinha chão firme sob os pés e esforçava-se para subir. Onde crescia a bétula o lodo já não era tão fundo, batia pela cintura. Peguei o velho pelas mãos, e ele conseguiu se arrastar de joelhos sobre o tufo de capim mais próximo, depois se apoiou nos calcanhares, como às vezes se usa ficar de joelhos, e se encostou na bétula. Seu rosto estava roxo e as mãos apertavam o pau.

— Pode largar — disse. — É inútil agora.

Ergueu os olhos para mim e aos poucos desprezou as mãos. Ele tremia todo e parecia querer dizer algo.

— Vamos, eu o acompanho — disse. — Sózinho vai ser difícil chegar em casa.

Mas ele não se levantou. Continuava a olhar para mim e de seu olhos vi rolares duas grossas lágrimas.

— Sente-se — disse ele. Você ainda não foi consagrado, mas talvez eu não consiga ver esse dia. Apenas esconjuro seus lábios e seu coração, que não os abra antes de minha morte.

Ele fez um grande sinal da cruz com sua mão trêmula e o 'louvado seja..', como se fosse uma

verdadeira confissão.

— Há oito anos, que minhas confissões são sacrílegas. Toda vez que tento abrir os lábios, sei que o diabo está a meu lado e me tampa a boca. Teu pai me visita à noite e diz para ajudar sua mãe a educá-lo p'ra padre, e depois confessar-se consigo. Só quando você me conceder o perdão, ele me dará paz. Por que me olha assim? Exatamente como seu pai. Você ainda não compreendeu que fui eu que o matei? Imagine só, se não entendeu, quer é torturar o pobre velho.. Faz bem.. Torture, torture para que o diabo, que me ajudou, não me torture pela eternidade. Torture, mesmo que seu pai não tenha sofrido nada. Ele não chegou a articular uma palavra, nem soltou um ai. O diabo me guiou a mão. Eu disse — e isto jamais vou esquecer — eu disse, se Deus não me ajuda, diabo, tu tens que me ajudar. Até chegou a iluminar-me os olhos, via como se fosse dia claro. Há muito tempo que não podia suportar seu pai. Antes, todo mundo sabia: o que fizer o Smalys, os outros nem tentem. Aí não sei de onde apareceu seu pai. Forasteiro, pobre. Casando foi morar com sua mãe, orfã num sitiozinho abandonado, e começou a subir na vida como fermento. Ele não roubava, nem enganava ninguém. Você não precisa me dizer, sei-o muito bem, mas ele sabia de tudo. Para ele as mesmas terras produziam mais. Se ele ao menos morasse longe, mas não, era alí de meu lado. Vinha para junto de mim e dizia: 'Não sabe trabalhar. Se eu tivesse seus 30 alqueires, nada me faltaria, a não ser leite da grou. Ele arrendava o que podia, o dinheiro lhe trazia mais dinheiro, assim que em alguns anos juntou tanto, que comprou mais três alqueires do Kraselis, terra boa, barrenta, e que lavoura ele plantou. Ninguém mais olhava para mim; seu pai se tornou o próprio farol de sabedoria. Toda pessoa, tivesse problema que fosse, corria a se aconselhar com ele. Os caminhos que levam a meu sitio começaram até a criar erva... E ele cada dia me contava o que mais ele pretendia fazer e isso me deixava louco, porque não havia idéia que uma vez pensada, ele não realizasse. Eu também tinha cobijado aquelas terras do Kraselis, mas eu teria que pedir um empréstimo e seu pai pôs o ouro todo na mesa. E naquela noite, ele continuava a me dizer como ele, possuindo dois cavalos, no inverno iria vender lenha. Você vai ver, dizia, não passarão vinte anos e eu vou também ter os meus 30 alqueires. E quando meus filhos, agora pequenos, crescerem, então nem digo. O mais velho já desde agora é apegado à terra, até dá prazer de vê-lo, e o Stasiukas, vou educá-lo p'ra padre. Nenhuma criança da aldeia sabe ler como ele. E escrever, então. E quem o ensinou? Ninguém, a bem dizer.

O caminho se apertava numa viela. Ele ia na frente falando, eu seguia atrás e pensava, por que tudo dele há de ser o melhor: as lavouras, o gado, e até filhos? Ele veio p'ra cá de não sei onde e vai

ser pai de um padre, enquanto nós, os do lugar, teremos que beijar a mão de seu filho. E ele nem cogita nisso. Encheu os bolsos de dinheiro e agora só pensa em si. Muitas vezes rezei e até fiz promessa p'ra ele não me passar à frente. Fiz a peregrinação do Calvário e, naquele mesmo outono, fiz a volta de joelhos em torno da pedra sagrada de N.Sa. de Chiluva, e ele sempre a subir. Verdade seja dita, Deus não me havia dado um filho, que pudesse fazer padre. É o que se pode fazer com esta mísera criatura que anda de saias, e a Rosa por aqueles tempos ainda perdeu a cabeça, e agora passava os dias chorando abraçada ao berço. Para ela um peso nos braços e para mim, na cabeça. Comecei até a criar cabelos brancos.

Eu seguia atrás e me irritava. Tinha vontade de gritar: „Chega, só você, só você. Parece até que o mundo todo gira só em torno de você. Há outras pessoas no mundo, que também desejam um lugar ao sol”. E aí o ódio tomou conta de mim. Peguei no pau e com ele fiz voar seu boné. Ele parou. 'Espere, — disse, — um ramo me arrancou o boné. Acendeu um fósforo e se pôs a procurar, mas o boné havia sumido. 'De noite ninguém pega” — decidiu. 'Amanhã de manhã cedo, volto e apanho. A que altura estamos. Ah, já sei, eis aqui a poça do Diabo. E aqui a árvore de avelã, meio tombada, na qual meu Stasiukas apanhou três trigêmeos.

E ele estava tão calmo, como se realmente ninguém pudesse chegar mais cedo do que ele e levar-lhe o boné.

O ódio me sufocava. Como se u'a mão forte me apertasse a garganta: não conseguia respirar e a cabeça me girava.

— Se até agora o Deus não me ajudou, então, diabo, vem tu em meu auxílio.— exclamei e senti como os dentes se me cerraram, sem um único ruído.

Seu pai fez menção de voltar-se, mas não conseguiu, ficou a meio caminho. Em meus olhos ainda vejo seu perfil. Iluminado, como se um raio de luar tivesse batido nele por entre os ramos. Seu pai talvez quisesse dizer algo, mas não disse mais nada. Com um golpe certo na tēpora, ele arreou. Não sei o que eu pensei naquele instante: só me lembro que logo depois tirei sua carteira e pus me a escutar. Entre o ruído da chuva, ouvi vozes. Compreendi logo, que deviam ser os outros dois. Eles vinham a cavalo, um atrás do outro e querendo conversar, faziam-no aos gritos. Logo enfiei o pau na cintura do morto, joguei-o nos ombros, trouxe para cá e arrastei bétula acima. Quando se aproximaram, ouvi que falavam de nós, diziam que, temendo de noite se perder no pântano, decerto nós demos volta pela estrada.

— Imagine só, se eles iriam se meter no mató com tanto dinheiro. E se alguém os seguisse, — dizia Chvendrinis.

Fiquei esperando, que passassem sem me ver. O cadáver era pesado e escorregava, puxando-me junto. Levantei-o e encostei num galho da bétula. Mas calhou desse galho ser seco: fêz um ruído partindo-se, o cadáver se precipitou para a poça, eu escorreguei junto, soltando um grito, mas consegui agarrar alguns ramos e fiquei pendurado a balouçar entre os ramos. As pernas dentro d'água e, enganchado nelas, o cadáver a me puxar para baixo. Você não pode imaginar, o que é sentir um cadáver a lhe puxar pelas pernas, e sabendo que ele vai o arrastar não só para o fundo da poça, mas para o fundo do próprio inferno. Você se segura com todas as forças, até sentir estalar as juntas, os dedos se lhe desprendem e os ramos começam a escorregar. Eu gritei. Não pensei mais em nada, se alguém pudesse escutar ou não, ou que ficassem sabendo de tudo. Aí, não sei como consegui firmar um pé e outra vez trepar bétula acima. Acho que foi o próprio malvado que meteu lá seu lombo, para me ajudar. Alumando-se com fósforos eles vinham em minha direção através daqueles olmos negros. Ambos entraram n'água até o peito e me chamavam. E ainda há quem diz que o diabo não existe. E quem naquele preciso instante inventou aquela estória do cavalo negro, se não foi ele? Quando eles me chamaram, não respondi, mas deixei-me escorregar pelo tronco da bétula até alcançar a água e comecei a bater com os pés e gritar a plenos pulmões, fingindo querer parar um cavalo desembestado. Eles vadearam até onde eu estava, tiraram-me da bétula e me levaram para a margem. Aí contei aquela estória sobre o diabo em forma de cavalo negro. Havia diabo sim, só que era ele que montava o meu lombo, dando gargalhadas. E não me deixou esquecer nada. De manhãzinha, quando todos dormiam, vim para a poça do Diabo, encontrei o boné de seu pai pendurado num ramo e enterrei junto com a carteira ao pé do velho carvalho. Vamos — vou mostrar, pode ser que se conservou algo.

Durante todo o tempo, eu permaneci de pé, feito estátua, sem conseguir chorar, nem mesmo odiar. E quando ele se ergueu, acompanhei-o. Entre duas raízes do carvalho, ele arrancou uma camada de musgo verde e macio e depois começou a escavar com as mãos. Depois de cavar um pouco, encontrou pedaços de tecido preto, um pedaço de couro, que deveria ter servido de suporte da aba e a armação enferrujada da carteira. Da carteira mesmo, aquel de pele de carneiro que me era tão familiar, só havia umas tiras pretas.

— Viu, eu a trouxe também para cá e escondi. Ninguém achou, nem suspeitou. Ainda poderia afirmar, que fiz tudo isto sem a ajuda do diabo?

Com estas palavras a sua voz sumiu. E ele ficou de joelhos ao pé do carvalho, de olhos fixos em mim, olhando-me diretamente nos olhos. Não dizia nada, mas eu ouvia o grito que lhe vinha do fundo de seu ser: Tenha piedade de mim. — como

se ele ainda estivesse pendurado na bétula com o pai a lhe puxar para o fundo.

A mãe chegou e disse:

— Daqui há pouco será preciso ir buscar o padre.

— Para quem? — perguntei.

— Será que o José não lhe contou? O Smalys, dizem, está nas últimas. Ontem voltou da floresta todo molhado, deitou e de noite começou a chamar pelo padre. Quem sabe, o diabo andou torturando ele de novo. Não é por bem, que ele anda dando aqueles rublos. Quem não conhece Smalys? Sem uma grande desgraça, não soltaria nem um centavo, e agora cinco rublos daqui cinco rublos de lá. Sabe, que ultimamente, passou a dar até vinte e sempre para o mesmo fim, que você estude p'ra padre. Parece até que sem padre não vai conseguir se livrar do maldito.

Ela ia pondo a mesa e falava, suas palavras caíam em mim como pingos de breu fervente. Tentei comer, mas não consegui engolir: na boca tinha um gosto amargo e repugnante e o bocado não descia.

Fiquei aliviado quando a mãe foi se vestir e eu, pondo de lado a comida, pude ir-me trocar. Eu queria ir junto e ver uma vez mais o homem que se atravessou no caminho de meu pai e entrou no meu destino.

Mal o reconheci. Em uma noite apenas ele tinha se desfeito numa sombra e os fios brancos da barba estavam eriçados feito um ouriço. O rosto estava pálido e coberto de manchas roxas.

Ele comungou, fechou os olhos, e por uns instantes orou em silêncio. Depois abriu os olhos e começou a procurar alguém com os olhos. A mãe estava de joelhos num canto rezando, a fronte apoiada nas mãos. Chorava, pelo seu rosto deslizavam lágrimas e caíam nas mãos. Os olhos do velho pousaram nela. Seus lábios se mexeram, como se quisesse dizer algo, mas não conseguiu emitir um som. Só após uns bons instantes, ergueu um pouco a cabeça e disse:

— Mônica. Dê-me sua mão e ouve. Você vinha se consolar comigo e pedir-lhe conselho. Não sabia, Mônica, que fui eu o autor de sua desgraça. Meu coração não tinha sossego vendo seu sofrimento, até que os filhos cresceram, e também ver como padeciam as crianças, mas devolver-lhes o marido eu não podia. Se pudesse, teria tirado do fundo do lodo e carregado nos ombros, são e salvo, para casa.

Continúa —

Tradução livre de Rymanté Steponaitis

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP

MŪSŲ ŽINIOS

JAUNIEJI LIETUVOS ATSTOVAI

Malonu matyti – ir džiaugiamės – kad mūsų jaunimas, kaip vėliavą, kelia Lietuvos vardą ir gražiai atstovauja lietuviškajai São Paulo kolonijai. Jie verti visų mūsų dėmesio, įvertinimo, padėsinimo ir konkrečios paramos. Juk šiandien jie – mūsų Tautos ir konsulas, ir ambasadorius. Ir Lietuvos vėliava kitų – laisvų – tautų tarpe.

Rugpjūčio 21 dieną jaunasis mūsų tautinių šokių ansamblis RŪTELĖ atstovaus lietuviams IMIGRANTŲ OLIMPIADOJ – TARPTAUTINIO FOLKLORO SKYRIUJ: 21 val. šoks tautinius lietuvių šokius. Tatai bus Ginásio do Pacaembu. – Tą pačią dieną RŪTELĖ dalyvaus ir meninėj programoj Lapoj, Instituto PIO XI, kur pasirodys S. Paulo ir interioro kelios meninės grupės Dom Bosco šventės progą.

Taip pat rugpjūčio 21 dieną NEMUNAS pasirodys programoj "Caravela da saudade", Ibirapue-roj, 18 val. O 20 val. toj pačioj IMIGRANTŲ OLIMPIADOJ.

Kaip kitoj vietoj paminėta, mūsų jaunieji atletai VALTERIS ZUKAS (S. Bernardo) ir FREDY LUTKUS (Guarulhos) oficialiai dalyvaus IMIGRANTŲ OLIMPIADOS atletinėse varžybose, tuo sudarydami progą ne tik lietuvių delegacijoms ten dalyvauti, bet ir oficialiai iškelti Lietuvos VARDĄ ir VĒLIAVĄ. Juodu savanoriškai prisistatė. Tad jiedviem mūsų "BRAVISSIMO" –. Būtų galėję būti ir daug daugiau. Bet kur jie?

DIDELĖ ŠVENTĖ UTINGOJ

Šv. Marijos Goretti bažnyčios klebonas nustebo pamatęs lietuviams skirtose pamaldose tiek daug žmonių ir ypač jaunimo. Kokia čia šventė? Tai tik skautų dalyvavimas lietuviškose pamaldose: jie giedojo, pravedė skaitymus ir maldas. Po pamaldų, kuriose dalyvavo daugiau nei paprastai žmonių, visi suėjo pas poniją Oną Serbentą (Vandos Pumputienės tetą) šeimyniškoms vaišėms. Buvo malonu jaunimui susipažinti su daug nusipelnusių kolonijos veikėju-

mokytoju Antanu Serbenta. Kadangi Lucianai Pumputytei suėjo 15 metų, tai pasinaudojom progą jai sugiedoti „ilgiausių metų“ ir pasivašinti dideliu tortu. Tarp skautų, Pumpučių-Serbentų giminės, p.p. Bacevičių, Banių ir kape-liono kun. P. Rukšio susidarė nemažas būrys linksmų žmonių, Sekančio mėnesio 11 d. lietuviškų pamaldų Utingoje nebus, nes visi esame kviečiami į ŠILUVOS ATLAIDUS, Šv. Kazimiero parapijoj, Mookoje.

CASA VERDE SUSILAUKĖ NAUJO "KLEBONO"

Daugelis mūsų bairo lietuvių dar nebuvo matę naujo-mažo kunigėlio, kuris atvyko laikyti pamaldų pirmąjį šio mėnesio sekma-dienį. Kunigas Petras Rukšys yra ne tik naujas, bet ir jaunas „mūsų (kaip jau kas pasakęs) kunigėlis, tačiau metų nenorėjo pasakyti, kai prisistatė per pamokslą. Per pirmąją Mišių dalį nuo altoriaus nuėjo pas žmones, į bažnyčios vidurį, nes sakė, kad turi silpną balsą. o žmonės neina į pirmus suolus. Per pamokslą pasakė, kad nori taip pat susitikti su vaikučiais, taigi prašė močiutes, kad atsivestų anūkėlius, o kunigėlis juos

pamokys dainuoti, sokti ir eilė-raščius sakyti.

Pamaldose buvo daug žmonių gal dėlto, kad atvyko naujas kunigėlis, o gal dėlto, kad buvo Mišios už Joną Aleksiejų.

J.G.

RIO DE JANEIRO

– JANĖ ŽAIDYTĖ išlaikė egzaminus į universitetą, kur mano siekti muzikos licenciatūros. Nors universiteto muzikos fakultetas priklauso prie UFRJ, tačiau paskaitos vyksta pačiame miesto centre "Escola Nacional de Musica" patalpose.

Ji taip pat mokosi ir vokiečių kalbos ir žada vykti sekančiais metais į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Vokietijoje.

– EDMUNDAS DUBAUSKAS' igno ir Anelės Dubauskų sūnus, irgi siekia aukštojo mokslo, Jis šiais metais įstojo į teisių fakultetą

P A I E Š K O M A

MARIJONA RUDŽIUS – RUDŽIUTĖ, gyvenanti Bom Retire, São Paule, teiraujasi apie savo dėdes ir kitus gimines. Marijonos tėvas RUDŽIUS, kilimu kaunietis, turėjo dešimt brolių, o motina – penkis.

Prašoma atsiliepti: MŪSŲ LIETUVA, C.P. 4421 – 01000 SÃO PAULO, SP. Brasil.

OLIMPIADA DOS IMIGRANTES

Uma das funções da BLJS de maior importância é a DIVULGAÇÃO DA NOSSA CULTURA e também da NOSSA SITUAÇÃO POLITICA, para que estas não sucumbam aterradas por aqueles que lutam para conseguir tal intento.

Visando tal objetivo, inscrevemo-nos na OLIMPIADA DOS IMIGRANTES com dois participantes no setor esportivo, que são:

VALTER ZUKAS (Atletismo)

Dias de disputa:

- dia 20, às 14,20 hs.: 100 mts rasos
- dia 21, às 11,30 hs.: 200 mts.: rasos
- LOCAL: Conjunto Vaz Guimarães, Ibirapuera, R. Manoel da Nobrega.

FREDY LUTKUS (Natação)

Dia de disputa:

- dia 20, às 8,00 hs.:
- : 8va prova – 200 m. Nado livre
- : 20ma prova – 400 m Nado livre
- No mesmo local

É MUITO IMPORTANTE que todos os que puderem prestigiem tais eventos, pois os nossos atletas estarão disputando EM NOME DA TERRA NATAL DOS NOSSOS PAIS E AVÓS.

NO DIA 21, domingo. No Ginásio do Pacaembu, a partir das 20 horas, apresentar-se-á o NOSSO FOLCLORE ao lado de Israel e Japão.

VAMOS APOIAR nossos jovens e em altos brados gritar por L I T U A N I A. Não existe melhor propaganda.

Próxima semana traremos uma completa REPORTAGEM sobre a ABERTURA DOS JOGOS. Aguardem.

Zizas – BLJS

JONAS IR GENOVAITĖ DEIVIDAITĖ – KARVELIAI

rugpjūčio 13 dieną Susano mieste paminėjo savo 45-tą vedybinių gyvenimo sukaktį. Padėkos Mišios buvo atlaikytos šv. Kazimiero koplyčioj.

Sukaktuvinkarns sveikinimai ir geriausi linkėjimai.

Lietuviški kalbanti

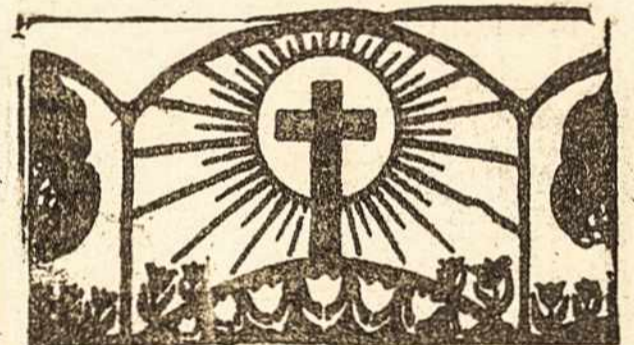
Vyrų – moterų – vaikų gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS–SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99–V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

MŪSŲ MIRUSIEJI

Rugpjūčio 2 d. mirė PETRONĖ LĖ BARKAUSKAITĖ-JUKNIENĖ, kilusi iš Seinų apskr., Kapčiamiesčio vls., Kalvių kaimo. Palaidota Camilopolio kapinėse. Paliko liūdinčiu du sūnus ir vyrą.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-BOMBREINHAS. TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Av. Paulista 1945/27

C. E. S. 04.000.001/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0577 – (Res. 274-1386)
309 Paulo

